

HRVATSKI ZA NAPREDNE (NEIZVORNE GOVORNIKE)

(Sanda Lucija Udier, *Razgovarajte s nama B2-C1*, FF press, Zagreb, 2014)

Hrvatski kao drugi i strani jezik poučava se danas na svim razinama jezične kompetencije iako je u široj akademskoj javnosti još uvijek prisutno mišljenje da prosječan stranac zna reći jedva 'Dobar dan!', 'Doviđenja' i 'Kako si?' te eventualno 'Idemo na kavu!'. Međutim, hrvatski se jezik za neizvorne govornike, danas kao jedan od jezika Europske unije, još od davne godine 1961. poučava na visokoškolskoj nastavi na Croaticumu – Centru za hrvatski kao drugi i strani Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Potreba za najvišim stupnjem hrvatskoga jezika čiji su korisnici studenti kroatistike i slavistike s visokoškolskih ustanova u inozemstvu, trenutačno najbrojniji studenti Erasmusa, kao i uporni pripadnici hrvatske dijaspore koji su ozbiljno odlučili ovladati jezikom svojih predaka, zadovoljena je objavljivanjem udžbenika pod naslovom „Razgovarajte s nama B2–C1“ autorice dr. sc. Sande Lucije Udier, više lektorice na Croaticumu. Riječ je o razini B2–C1 prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ, 2005) koja je namijenjena tzv. iskusnom korisniku.

Udžbenik „Razgovarajte s nama B2–C1“ nastao je kao plod autoričini dugogodišnjeg nastavnog iskustva poučavanja na najvišem stupnju jezične kompetencije. Pojava je ovoga udžbenika važna i utoliko što sličnih udžbenika dosad nije bilo s iznimkom udžbenika Marije Korom (Mittelstufe Kroatisch, 1998) koja je imala ponešto drugačiju koncepciju, a i ciljna joj je publika bila ograničena na njemačko govorno područje. Naime, potonji je udžbenik bio utemeljen na književnim tekstovima, dok je udžbenik Sande Lucije Udier sazdan na tekstovima svih funkcionalnih stilova osim književnog. Promjena ove koncepcije opravdana je promijenjenim sociolingvističkim okolnostima pod čijim utjecajem učenje i poučavanje stranih jezika mora imati, povrh svega, svoju praktičnu primjenu i služiti potrebama cjeloživotnoga obrazovanja. „Razgovarajte s nama B2–C1“ sadržava 10 lekcija koje obuhvaćaju raznovrsne teme pod sljedećim naslovima: 1. Baština i suvremeni svijet, 2. Moderni bonton, 3. Današnji život i stari običaji, 4. Između prirode i tehnologije, 5. Kupujem, dakle jesam, 6. Naše predrasude i predrasude o nama, 7. Suvremeni svijet: marketing i komunikacije, 8. Ljepše je putovati nego stići, 9. Ljepota je u

različitosti i 10. Okoliš između očuvanja i izgradnje. Dakle, teme koje su aktualne u 21. stoljeću u modernoj Europi koja potiče jezičnu i kulturnu raznolikost, ali ujedno nastoji sačuvati autentične kulturne posebnosti pojedinih naroda.

Sanda Lucija Udier s posebnom pomnjom u svojoj knjizi pristupa usvajanju vokabulara što je jedno od najzahtjevnijih poglavlja u procesu ovladavanja hrvatskim jezikom za neizvorne govornike. To i ne začuđuje s obzirom na činjenicu da je hrvatski ipak jezik razmjerno maloga broja govornika i uskoga medijskoga prostora pa je i izloženost hrvatskome jeziku neizvornih govornika gotovo zanemariva. Osobitu pozornost autorica u knjizi posvećuje kolokacijama. Ponad svega, njezin je fokus usmjeren na razvijanje proizvodnih jezičnih vještina, odnosno govorenja i pisanja, kako i sama ističe u uvodu svoje knjige (str. 4). Što se tiče gramatike i pravopisa, oni će se obrađivati u vježbenici koja je već u pripremi za tisak, najavljuje autorica.

Metodički gledano, svaka lekcija u udžbeniku započinje navođenjem nastavnih aktivnosti čitanja, slušanja, rada na leksiku, usmenog i pismenog izražavanja te crtica iz hrvatske kulture. Kod usmenog se i pismenog izražavanja posebno definiraju ishodi, odnosno ciljevi koje korisnik njegovim korištenjem može ostvariti u širokom rasponu od izražavanja svojega stava pa sve do mogućnosti sastavljanja vlastite biografije. Crtice iz kulture svojevrsan su dodatak lekcijama, a u njima se nalaze autorski tekstovi o različitim segmentima i viđenjima hrvatske kulture po izboru autorice. Riječ je o sljedećim tekstovima: 1. Etnolog u svijetu baštine: hrvatska nematerijalna kultura u 21. stoljeću Tvrtka Zebeca, 2. Znete li da kravata potječe od Hrvata? Jasne Čepo Žmegač, 3. „Naš“ obračun sa socijalizmom Maše Kolanović, 4. Od feljtonskih romana i „sveščića“ do knjiga uz novine Krešimira Nemeca, 5. Biti ili ne biti kao vegeta? Ivane Vidović Bolt, 6. Nomen est culturae omen Ane Grgić i Davora Nikolića, 7. Reklama kao prototip medijskoga teksta Sande Lucije Udier, 8. Urbane promjene u Zagrebu na prijelazu stoljeća Valentine Gulin Zrnić, 9. Hrvatska kinematografija – nacionalna kinematografija Tomislava Šakića i 10. Priča o jednom trgu Valentine Gulin Zrnić. Autoričinim izborom znanstvenih tekstova o hrvatskoj kulturi korisniku se udžbenika daje širi kulturološki kontekst hrvatskoga jezika te mogućnost za razvijanje kulturoloških kompetencija koje su važan dio učenja stranih jezika u suvremenoj metodici i glotodidaktici.

Osim sadržaja, privlačnost udžbeniku daje njegov vizualni izgled za koji su zaslužni slikar i ilustrator Jurica Puhalović, dugogodišnji suradnik Croaticuma u izdavanju udžbenika za neizvorne govornike hrvatskoga jezika, te karikaturist Dario Kukić.

Autorica dr. sc. Sanda Lucija Udier, kao iskusna nastavnica hrvatskog kao drugog i stranog, napisala je udžbenik koji će zasigurno naći široku primjenu u nastavnoj praksi, od sveučilišnih kolegija pa sve do raznovrsnih tečajeva hrvatskoga jezika za napredni stupanj (B2–C1) u sklopu cjeloživotnoga obrazovanja. I na kraju još nešto: zahvaljujući novome udžbeniku „Razgovarajte s nama B2–C1“ bit će još više neizvornih govornika koji dobro vladaju hrvatskim jezikom kao nematerinskim.

Dinka Pasini